

30.04.2022

Ministerstvo práce sa pridáva k oslave Sviatku práce, symbolu iniciatív za zlepšenie pracovných podmienok pre všetkých pracujúcich

Na Slovensku oslavujeme Sviatok práce 1. máj už od roku 1919. Je symbolom iniciatív za zlepšenie pracovných podmienok pre všetkých pracujúcich. K oslavám sa pripája aj ministerstvo práce a prináša prehľad rôznorodých opatrení na trhu práce, ktoré pomáhajú pracujúcim udržať si zamestnanie a nezamestnaným uľahčujú nájsť si prácu. Mnohé z nich pracovné podmienky skvalitňujú a vytvárajú aj nové príležitosti ako sa uplatniť na trhu práce.

Slovenská republika zaznamenala výrazný posun v oblasti rovnosti žien a mužov na trhu práce. Nasvedčuje tomu vyšší počet žien podieľajúcich sa na trhu práce, ich angažovanosť vo verejnom živote, ale aj pokrok dosiahnutý pri získavaní lepšieho vzdelania, či odbornej prípravy. Napriek zlepšujúcemu sa trendu, nerovnosti medzi ženami a mužmi na trhu práce naďalej pretrvávajú. V sektoroch s dominantnou zamestnanosťou žien je práca často finančne či spoločensky podhodnotená. Takéto nerovnováhy adresuje aj národný projekt **Rodová rovnosť na pracovisku**. Okrem koncepcie zosúladovania rodinného, pracovného a súkromného života prináša aj metodiku pre hodnotenie rovnosti príležitostí na pracovisku, tzv. rodové audity. K priaznivému vývoju v tejto oblasti prispieje aj **Národný akčný plán zamestnanosti žien na roky 2022-2027**, ktorý ministerstvo aktuálne finalizuje.

Nezamestnanosť je dnes na úrovni ako pred pandémiou aj vďaka podpore z Prvej pomoci. Rok 2021 bol poznačený pretrvávajúcou pandémiou, avšak slovenská ekonomika vzrástla o 3 % medziročne. I keď straty z vypuknutia pandémie ešte nedokázala zmazať, zvyšovanie ekonomickej aktivity sa prejavilo aj na trhu práce, ktorého kondícia sa v priebehu roku zlepšovala. Pozitívne sa to odrazilo aj na číslach nezamestnanosti. K marcu 2022 sa nezamestnanosť znížila o viac ako 1 p.b. na 6,76 % medziročne, čím sa dostala na úroveň pred pandémie.

Rezort práce zabezpečil, aby čo najviac pracovníkov a SZČO v čase pandémie nestratilo príjem. Na udržanie zamestnanosti zaviedlo platby **Prvú pomoc**. K 31. marcu 2022 sa v rámci Prvej pomoci vyplatilo zamestnávateľom a SZČO už zhruba 2,44 miliardy eur. Touto sumou bolo podporených 175 409 jedinečných žiadateľov, t.j. zamestnávateľov a SZČO. Z analýzy Inštitútu pre sociálnu politiku vyplýva, že sa podporila približne tretina pracovných miest v ekonomike.

Od marca taktiež platí **zákon o podpore v čase skrátenej práce, tzv. Kurzarbeit**. Okrem toho, ministerstvo práce taktiež pripravilo projekt na udržanie pracovných miest aj pre SZČO, na ktorých sa Kurzarbeit nevzťahuje. Pilotný projekt sa spustil taktiež v marci tohto roku.

Hoci absolventi majú po ukončení štúdia obmedzené praktické zručnosti, ochota zamestnávateľov zamestnať aj neskúsených ľudí medziročne narástla o viac ako 50 %. Už pol roka (od októbra 2021) pomáha mladým a znevýhodneným Slovákom nájsť si prácu projekt **Chyt' sa svojej šance**. Má významný podiel na znižovaní počtu mladých v databáze nezamestnaných. Doposiaľ dopomohol k vytvoreniu takmer štyroch tisícok pracovných miest. Množstvo ľudí bez práce vo vekovej v kategórii do 25 rokov a v kategórii do 29 rokov je najnižšie od začiatku pandémie a pomaly sa vracia na úroveň pred ňou.

V príprave je aj projekt **Absolventská prax**, ktorý podporí absolventov stredných a vysokých škôl mladších ako 26 rokov pri získavaní odborných zručností a praktických skúseností u zamestnávateľa. Už v minulosti pomohol takmer 35 tisícom uchádzačom o zamestnanie a podľa analýzy Inštitútu sociálnej politiky bola miera uplatnenia účastníkov absolventskej praxe oproti podobným nezamestnaným vyššia o 5 až 6 %. Celkové verejné výdavky na absolventskú prax sa v podobe daní a odvodov vrátili do štátneho rozpočtu už do 18 mesiacov.

Spoločensky prospešná sociálna ekonomika je dnes už fungujúci a „hrdý sektor“. V súčasnosti je na Slovensku registrovaných 518 aktívnych sociálnych podnikov, ktoré zamestnávajú spolu 5 073 zamestnancov. Ich činnosť nie je primárne zameraná na dosahovanie zisku, ale na riešenie rozmanitých spoločenských potrieb, ktoré pre bežný podnikateľský sektor nemusia byť zaujímavé. Ide o rôzne prospešné služby - od zdravotnej starostlivosti, cez sociálnu pomoc, vzdelávanie a výchovu, po rozvoj telesnej kultúry, či ochranu životného prostredia. Sociálne podniky tiež zamestnávajú zdravotne či sociálne znevýhodnené a zraniteľné osoby s problematickým uplatnením na trhu práce.

Podporu pri rozbehu novovznikajúcim sociálnym podnikom poskytuje 8 regionálnych centier sociálnej ekonomiky. Na podporu sociálnym podnikom išlo vlani približne 43 miliónov euro, pričom pre rok 2022 sa ráta s pomocou vo výške približne 60 miliónov euro.

Novela Zákonníka práce zlepšuje transparentné a predvídateľné pracovné podmienky. Z dôvodu meniacich sa pracovných návykov prináša novela úpravy ohľadne domácej práce a telepráce, pričom definuje aj **právo zamestnanca „na odpojenie“**. Novela zavádza možnosť, aby si zamestnanec pri zabezpečovaní stravovania formou stravovacích poukážok mohol vybrať medzi stravovacou poukážkou a finančným príspevkom na stravovanie.